

Gemeente Assen

Flexwonen Groene Dijk: Evaluatie van de participatie

Evaluatieverslag op basis van interviews gehouden met medewerkers en belanghebbenden binnen de participatie van het project flexwonen Groene Dijk (september 2025 - januari 2026)

Ontwikkelteam Participatie Gemeente Assen
Assen, februari 2026

Voorwoord

Op verzoek van de gemeenteraad evalueert het Ontwikkelteam Participatie jaarlijks twee participatietrajecten. Als gemeente hechten wij hier grote waarde aan, omdat het bijdraagt aan een lerende organisatie en aan het voortdurend verbeteren van onze manier van werken.

Deze evaluatie is bedoeld om lessen te trekken voor toekomstige participatietrajecten. Participatie is immers complex, zeker bij impactvolle projecten zoals flexwonen, waar belangen, emoties en maatschappelijke opgaven samenkomen. Juist daarom is reflectie essentieel.

Daarbij is het belangrijk participatie altijd in de juiste context te plaatsen. Participatie staat niet op zichzelf, maar is onderdeel van een breder besluitvormingsproces. Het begint met de gemeente die plannen ontwikkelt en keuzes maakt. Vooraf aan dit traject lagen enkele kaders al vast, zoals de locatie en het aantal woningen. Er was een schets van het gebied, maar nog geen concreet uitgewerkt plan. Deze schets diende als onderlegger voor het gesprek.

Naast participatie bestaan er binnen onze democratische rechtsstaat altijd aanvullende mogelijkheden, zoals het inspreken bij de raad, het indienen van amendementen en het maken van bezwaar. Deze vormen vullen elkaar aan en dragen ieder op hun eigen manier bij aan zorgvuldige besluitvorming.

Met deze evaluatie willen we recht doen aan die gelaagdheid. Niet door te oordelen, maar door samen te leren, te duiden en handvatten te bieden voor hoe we participatie bij toekomstige projecten verder kunnen versterken.

Inhoud

Inleiding	4
1 Participatie en het project flexwonen	5
1.1 Participatie: de visie van de gemeente Assen	5
1.2 Het project flexwonen Groene Dijk	5
1.3 Uitgangspunten van de participatie bij het project flexwonen	6
2 Bevindingen	8
2.1 Samenvatting interviews medewerkers project	8
2.1.1 Wat ging goed?	8
2.1.2 Wat kan beter?	9
2.2 Samenvatting interviews klankbordgroep	10
2.2.1 Wat ging goed?	10
2.2.2 Wat kan beter?	10
3 Conclusies en aanbevelingen	13
3.1 Conclusies over de participatie bij flexwonen	13
3.2 Aanbevelingen	13
Slotwoord	15

Inleiding

Dit verslag beschrijft hoe de participatie tijdens de uitvoering van het project flexwonen Groene Dijk in Assen is verlopen en ervaren. De informatie is verzameld tijdens interviews met enerzijds medewerkers aan de projectzijde (zowel gemeentelijke als van woningcorporatie Actium) en anderzijds een vertegenwoordiging uit de verschillende groepen bewoners/belanghebbenden (allen deelnemer aan de klankbordgroep). In totaal zijn tien gesprekken gevoerd met zes medewerkers (in zes interviews) en zes belanghebbenden (in vier interviews).

De klankbordgroep werd vanuit de bewoners/belanghebbenden gevormd door ondernemers, woonarkbewoners, Veiligheidsregio (VRD)/Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en de hockeyvereniging Assen (HVA). Bewoners van de Asserwijk (een straat aan de zuidkant van de Groene Dijk) zijn wel uitgenodigd voor de klankbordgroep, maar toonden geen belangstelling om deel te nemen.

De onderzoeksvraag van de evaluatie was tweeledig:

A. Wat was het doel van de participatie en wat waren de daarbij horende uitgangspunten en afspraken?

B. Hoe is het participatietraject werkelijk verlopen?

Het verslag omvat drie hoofdstukken. Het eerste gaat over de uitgangspunten van de participatieaanpak binnen de gemeente Assen, over het project flexwonen en de doelen en uitgangspunten van de participatie bij dit project.

Het tweede hoofdstuk omschrijft de uitkomsten van de interviews in hooflijnen, onderverdeeld naar medewerkers en participanten. De waarnemingen en beleving van de geïnterviewden zijn weergegeven zonder daar een waardeoordeel aan te hangen. De uitkomsten zijn ingedeeld onder de kopjes: 'Wat ging goed' en 'Wat kan beter'? De vragen die aan de deelnemers werden gesteld gingen inhoudelijk breed in op de twee onderzoeksvragen zoals genoemd. Soms worden uitspraken van geïnterviewden geparafraseerd. Dat is aangegeven met cursieve tekst.

Het derde hoofdstuk omvat conclusies en aanbevelingen, die uit het voorgaande zijn af te leiden.

De evaluatie is uitgevoerd op verzoek van de gemeenteraad en onder begeleiding van het Ontwikkelteam Participatie binnen de gemeente Assen.

1 Participatie en het project flexwonen

1.1 Participatie: de visie van de gemeente Assen

Deze evaluatie gaat over *inwoners*participatie. De gemeente Assen wil inwoners actief betrekken bij projecten, plannen en beleid. Actief informeren en waar dat kan uitnodigen om mee te praten en denken. Iedereen kan op basis van gelijkwaardigheid meedoen. Zo hebben inwoners meer betrokkenheid en eigenaarschap.

Met de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024, kreeg inwonersparticipatie een grotere rol bij de besluitvorming van overheden. De gemeente laat inwoners vroegtijdig meedenken bij ruimtelijke projecten en beleidsopgaven in plaats van dat ze “bepaalt hoe het moet”.¹ De gemeente verplicht zich om alle relevante doelgroepen te bereiken. “Transparantie in de informatievoorziening brengt inwoners én de gemeenteraad beter in positie. Zij hoeven zich niet meer af te vragen hóe het proces tot stand gekomen is en of de juiste informatie betrokken is bij gemaakte keuzes.”² Bij alle planvorming staat de gemeente in het begin uitgebreid stil bij de invulling van inwonersparticipatie. Participatie is maatwerk. Met heldere kaders, duidelijke rolverdeling, duidelijkheid over de mate van invloed van betrokkenen en met een goede informatievoorziening.

1.2 Het project flexwonen Groene Dijk

Flexwonen is van start gegaan eind 2022 met de zoektocht naar een geschikte locatie om flexwoningen te kunnen neerzetten. Assen wil daarbij een bijdrage leveren aan het grote tekort aan huurwoningen. Een aanbod vanuit het Rijk/COA van een grote hoeveelheid woonunits, maakte dat de zoektocht al snel beperkt werd tot een aantal grotere locaties. Daarbij kwam ook de samenwerking met Woningcorporatie Actium, die ook flexwoningen wilde plaatsen. Het zou een kleine woonwijk worden.

¹ ‘Samen maken we Assen sterk’. Asser visie op inwoners participatie, voorjaar 2021, blz. 5.

² idem

Eis voor de locatie was dat er al voorzieningen aanwezig moesten zijn, zoals nutsvoorzieningen, riolering, infrastructuur en ook de (nabije) aanwezigheid van voorzieningen als openbaar vervoer, scholen en winkels. De locatie bedrijventerrein Groene Dijk bleek veruit het meest geschikt. Hiermee werd een deel van het bedrijventerrein Groene Dijk tijdelijk bestemd voor wonen.

De flexwijk zou bestaan uit 96 galerijwoningen die de gemeente laat plaatsen. En daarnaast 52 rijtjeswoningen die Actium zou plaatsen. Doel was dat de 96 woningen van de gemeente voor eind 2024 bewoond zouden zijn. Voor de zomer 2025 zouden de overige woningen van Actium bewoond moeten zijn. Dat is niet gehaald door tegenvallers, met name in de energievoorziening. De inhuizing van de 96 woningen is in de zomer van 2025 begonnen, de plaatsing van de woningen van Actium is in oktober 2025 begonnen. De inhuizing van deze woningen begint vanaf februari 2026.

Op 5 september 2023 is de keuze voor de locatie door het college vastgesteld. Vervolgens is de gemeenteraad en pers op 6 september onder embargo geïnformeerd. Diezelfde dag zijn medewerkers van de gemeente met een brief³ bij de ondernemers en bewoners in de omgeving van de Groene Dijk langsgegaan om hen te informeren over het besluit. Om er zeker van te zijn dat iedereen de brief op tijd kreeg en het niet om veel adressen ging, is gekozen om de brieven persoonlijk te overhandigen.

De Veiligheidsregio (VRD/GGD) werd telefonisch op de hoogte gesteld en de hockeyvereniging (HVA) per e-mail. De belanghebbenden werden uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst enkele dagen later.

1.3 Uitgangspunten van de participatie bij het project flexwonen

In 2023 is door het team Communicatie, in overleg met een participatieadviseur (Ontwikkelteam Participatie), een bestuursadviseur, opdrachtgever, projectleider en een medewerker van Actium een communicatieplan opgesteld met daarin een paragraaf over participatie. In het plan zijn de belanghebbenden in kaart gebracht. In het project was geen ruimte voor participatie over de keuze voor de Groene Dijk als locatie en het aantal te bouwen woningen. Dit zijn van meet af aan de kaders voor de participatie binnen het project geweest.

³ Brief van 6 september 2023 van B&W gemeente Assen en woningcorporatie Actium aan de bewoners in de omgeving van en ondernemers op het bedrijventerrein de Groene Dijk

Er is bewust gekozen om de participatie te laten gaan over het ‘hoe’ en niet over het ‘wat’. Participatie over meerdere mogelijke locaties zou niet eerlijk zijn geweest, omdat Groene Dijk verreweg de meest geschikte locatie was.

Het communicatie- en participatieplan gaat daarom alleen over de realisatiefase van het project. Over de participatiedoelen staat in de inleiding van het plan: “In dit plan beschrijven we op welke wijze we inwoners en belanghebbenden informeren en meenemen in het project (communicatie) en hoe we vervolgens samen met de buurtbewoners invulling willen geven aan de voorgestelde locaties (participatie).”⁴ Doel van de participatie was (par. 2): “Meedenken over de inrichting van het terrein.”⁵

Bij de bekendmaking van het project aan de omgeving is een brief overhandigd aan alle bewoners in de omgeving van de Groene Dijk en de ondernemers. Uitgangspunt van de participatie wordt in de brief van 6 september 2023 zo omschreven: “We nodigen u uit om mee te denken over de inrichting van het gebied en de leefbaarheid in de buurt”. In de brief was aangegeven dat de definitieve besluitvorming in de gemeenteraad nog moest plaatsvinden. “Om zo snel mogelijk na het besluit te kunnen starten met de bouw van de woningen, willen we nu al met u in gesprek over deze ontwikkeling.”⁶

Informeren, meedenken (over de inrichting van het terrein), in gesprek gaan over de ontwikkeling. Dat zijn de doelen en daarmee ook de kaders die gesteld zijn aan de participatie.

Een kleine waarschuwing vooraf. Soms zijn er tegenstrijdigheden in de reacties te zien. Dit heeft te maken met de verschillende stadia waarin het project verkeerde. Ook speelt mee dat de deelnemers aan de interviews met een verschillende blik naar het proces kijken.

⁴ *Communicatieaanpak Flexwonen Groene Dijk, versie 2.0 augustus 2023: Inleiding*

⁵ Idem; paragraaf 2

⁶ Beide citaten afkomstig uit: Brief van 6 september 2023 van B&W gemeente Assen en woningcorporatie Actium aan de bewoners in de omgeving van en ondernemers op het bedrijventerrein de Groene Dijk

2 Bevindingen

2.1 Samenvatting interviews medewerkers project

De geïnterviewden vanuit het project flexwonen hebben (of hadden) de functie van opdrachtgever, projectleider, bestuursadviseur, communicatieadviseur (twee medewerkers) en gebiedscoördinator Actium. Uit de interviews aan de projectzijde komt het volgende beeld naar voren.

2.1.1 Wat ging goed?

Informereren

De klankbordgroep was en is een belangrijke plek om informatie over te brengen en toe te lichten. Bovendien is de vorming van de klankbordgroep een mooi resultaat van de participatie. Er zijn verslagen gemaakt van de vergaderingen van de klankbordgroep. Deze zijn aan alle bewoners/belanghebbenden toegestuurd. Het team Communicatie zorgde voor actuele informatieverstrekking via digitale nieuwsbrieven, de website met Q&A-pagina en reguliere kanalen (o.a. Asser Courant).

Meedenken over de inrichting van het gebied

Bewoners/belanghebbenden gaven via de klankbordgroep op betrokken wijze mee vorm aan de inrichting van het gebied. Ook (soms al langer levende) wensen en grieven zijn aan de orde gebracht. De projectgroep is steeds aan de slag gegaan met de wensen en ideeën die waren ingebracht. De klankbordgroep functioneert nog steeds goed. Er is een constructieve sfeer en een goed samenspel.

Draagvlak

Er is draagvlak ontstaan voor de komst van de woonwijk en zijn bewoners. Daarin heeft de klankbordgroep een grote rol gespeeld. Over en weer ontstond er steeds meer begrip voor de keuzes van de gemeente en andersom toonde de gemeente begrip voor de belangen van omwonenden. De gemeente heeft gehandeld naar de zorgen rondom de veranderingen en wensen op het vlak van de inrichting van de wijk. Voorbeelden hiervan zijn de compensatie voor de grondprijs die aan de ondernemers toegekend is toegekend en de afspraken die zijn gemaakt over het gebruik van de boswal/groenstrook door de bewoners van de woonarken.

Afbakening inhoudelijke kaders

Bewoners/belanghebbenden wisten waarover ze wel en niet konden meepraten. De locatie en het aantal te bouwen woningen stonden niet meer ter discussie. De invulling van de locatie wel, inclusief het creëren van een goede leefbaarheid van het totale gebied. In de eerste brief was dit duidelijk gemaakt en tijdens de inloopbijeenkomsten ook. In de klankbordgroep was deze afbakening nog wel een tijd lang onderwerp van gesprek.

2.1.2 Wat kan beter?

Voorbereid zijn op reacties

Veel vragen en reacties waren voorzien en konden goed beantwoord worden. De heftige reacties op het feit dat er ook statushouders zouden komen, was volgens sommige geïnterviewden onvoldoende ingeschat. Ook was het volgens deze geïnterviewden onvoldoende scherp in beeld dat vanuit verschillende doelgroepen, verschillende reacties zouden komen. *We hebben niet goed gezien dat het belang voor de ondernemers heel anders was dan van de woonarkbewoners.* Dat gold ook voor ondernemers die net een kavel hadden gekocht. Zij waren heel boos dat hen niets verteld was over de bouwplannen.

Beeldvorming over de nieuwe bewoners

In eerste instantie waren bewoners/belanghebbenden zeer ongerust over de komst van statushouders. Die onrust leefde tot in de wijk Kloosterveen. Dat werd nog erger toen er verhalen rondgingen dat er bijvoorbeeld jonge statushouders van 18 jaar bij zouden komen. Het beeld van wie de nieuwe bewoners zouden zijn, was een tijdlang niet duidelijk. Dat had waarschijnlijk te maken met de informatie dat (een deel van) de woningen werd aangeboden door het COA. Alhoewel weerstand op dit vlak voorzien was, bleek het moeilijk te beteugelen.

Vertrouwen in projectleiding

Door de vele wisselingen in de projectleiding was het vertrouwen van de klankbordgroep soms wankel. Ook de uitloop van de realisatie van het project had een nadelig effect op het vertrouwen. Het argument 'snelheid' verloor daardoor aan kracht. Ook laten belofde maatregelen (parkeerplaats, groen, betere weg) lang op zich wachten. Dit heeft een nadelig effect op de beleving van de participatie.

2.2 Samenvatting klankbordgroep

De participanten die zijn geïnterviewd zijn allen deelnemer aan de klankbordgroep flexwonen. Ze maken deel uit van de groepen belanghebbenden: ondernemers, bewoners woonarken, VRD/GGD en hockeyvereniging HVA. Uit de vier interviews met zes betrokkenen komt het volgende beeld naar voren.

2.2.1 Wat ging goed?

Informereren

Er was veel informatie, zeker als je bij de klankbordgroep zat. Er waren verslagen van de bijeenkomsten van de klankbordgroep, deze werden aan de leden toegestuurd. *We werden goed meegenomen in het proces, kregen goede uitleg.* Actium kwam met duidelijk informatie over de doelgroepen bewoners. *Goed hoe de toewijzing van de woningen geregeld wordt.*

Meedenken

De leden van de klankbordgroep waren bereid mee te denken over hoe de nieuwe wijk zo goed mogelijk kon worden ingepast in het bestaande gebruik en de bewoners zo prettig mogelijk kunnen wonen. De komst van de onafhankelijke voorzitter had een zeer positief effect. Deelname aan de klankbordgroep werd als positief ervaren: *Je blijft er goed door op de hoogte en je hebt invloed.*

Wijkconsulent

Aanstelling van de wijkconsulent en deelname van de klankbordgroep in de sollicitatiecommissie *krijgt een plus voor participatie.*

Uitvoering van inbreng

Er is geluisterd naar wensen vanuit de klankbordgroep. De parkeerplaats is er gekomen en uitgevoerd naar de aangegeven wensen, over (gebruik van) de boswal zijn afspraken gemaakt, andere inrichtingswensen worden uitgevoerd.

2.2.2 Wat kan beter?

Uitleggen wat participatie inhoudt

Er had meer stil gestaan kunnen worden bij de verwachtingen over participatie. Wat is eigenlijk participatie? Wat verstaan we daar als gemeente onder? Dat is moeilijk te vinden, vonden sommigen. *Het kwam erop neer dat je alleen kon participeren via de klankbordgroep.* En: *Is een informatieavond een vorm van participatie? Daar kun je over discussiëren. Als je alleen maar zendt is het geen participatie.*

Doel van de klankbordgroep

Het doel van de klankbordgroep is onvoldoende duidelijk geworden bij de klankbordgroepleden. Deelname werd verschillend opgevat. Iemand zag het doel als: *draagvlak creëren bij de omgeving*. Iemand anders zag het als *meedenken over de leefbaarheid van de hele wijk en iets betekenen voor de mensen die hier komen wonen*. Overheersende opvatting was *opkomen voor je eigen belangen, zorgen dat je bereikt wat je belangrijk vindt*. Het idee dat je een groep vertegenwoordigt, werd niet door iedereen gedragen. Met name de ondernemers zaten er op persoonlijke titel, wilden niet de spreekbuis zijn voor alle ondernemers. Woonbootbewoners traden wel duidelijk op als vertegenwoordiging van 'hun buurtje'.

Vertrouwen

Leden van de klankbordgroep stoorden zich aan te veel 'daar komen we op terug'. Wat in de begintijd van de klankbordgroep vaak niet gebeurde. *Beloof alleen wat je waar kunt maken. Geef duidelijke antwoorden*. Het gevoel leeft sterk te moeten zeuren en sleuren om toezeggingen gedaan te krijgen. Gebrek aan stabiliteit in de projectleiding was medeoorzaak. In de beleving van de klankbordgroep was er onvoldoende afstemming binnen de gemeente. Bijvoorbeeld in het volgende geval: *De ene dag spreek je af dat de boswal blijft, de volgende dag staat er een machine de boswal te rooien. Veel gedoe over gehad*.

Aspecten rond de communicatie- en participatieactiviteiten

- Niet alle doelgroepen waren persoonlijk/direct op de hoogte gebracht van de eerste inloopavond. HVA geeft aan de aankondiging in de krant te hebben gelezen.
- De inloopavonden werden door sommigen als rommelig ervaren, doordat er geen plenaire presentatie was. *Het moet strakker georganiseerd worden*, werd opgemerkt.
- VRD en HVA waren niet uitgenodigd voor de klankbordgroep, wisten niet af van het bestaan. Ze kwamen erachter via toegestuurde notulen of via buurtbewoners.
- VRD werd niet uitgenodigd voor feestelijke start bouw Actium. VRD viel vaker *een beetje buiten de boot, maar wij zijn ook burens*.
- Sommige klankbordgroepleden vonden dat er breder naar doelgroepen voor de communicatie gekeken had moeten worden.

Beeldvorming

Er ontstond een beeld dat er veel overlast zou kunnen komen, zonder dat al echt duidelijk was wie de bewoners zouden worden. De vraag is in hoeverre deze onduidelijkheid en onrust voorkomen had kunnen worden.

3. Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies over de participatie bij Flexwonen

De onderzoeksvragen die in deze evaluatie centraal stonden luiden als volgt:

- A. Wat was het doel van de participatie en de daarbij horende uitgangspunten en afspraken?**
- B. Hoe is het participatietraject verlopen?**

Terugkijkend naar deze vragen kunnen we onderstaande conclusies trekken.

A. Wat was het doel van de participatie en de daarbij horende uitgangspunten en afspraken?

De buurt *informer* en laten *meedenken* over de inrichting van het gebied en de leefbaarheid in de buurt. Waarbij definitieve besluitvorming plaatsvindt in de gemeenteraad. Dat zijn de doelen en daarmee ook de kaders die gesteld zijn aan de participatie.

B. Hoe is het participatietraject verlopen?

De bekendmaking en de gekozen participatieaanpak leidde tot weerstand. Het tweede hoofdstuk overziend, lijkt het beeld dan wellicht ook wat somber. Echter, de uitkomsten van de interviews laten ook zien dat er veel goed is gegaan. Er is veel gecommuniceerd, deelname aan de klankbordgroep werd als positief ervaren, evenals de komst van de wijkconsulent. Meedenken over verbeteringen van het gebied en over de leefbaarheid met de nieuwe bewoners verliep positief. Ook de uitvoering die daaraan is gegeven.

3.2 Aanbevelingen

Aanvullend op de conclusies is een aantal onderwerpen naar boven gekomen tijdens de interviews, die ter lering kunnen dienen voor volgende participatietrajecten.

1. Ken de omgeving

Ken de mensen, hun wensen en hun geschiedenis met de gemeente. Binnen de gemeente is daarvoor de kennis aanwezig. Denk aan wijkcoördinatoren en wijkcontactpersonen. Breng dit nog uitgebreider in kaart voordat je met een participatietraject start. Daarmee ben je beter voorbereid op langer levende kwesties die op tafel gebracht kunnen worden.

2. Procescommunicatie

Wat betreft de locatiebepaling: had dit anders gekund? Hier is niet gemakkelijk antwoord op te geven. Ook als inwoners geen invloed hebben op het besluit het project uit te voeren op een vastgestelde locatie, kan mogelijk in een eerder stadium wel procescommunicatie gedeeld worden. In dat geval kan informatie gedeeld worden over het doel van het project, de verschillende fasen en planning. Het eerder delen van informatie kan echter ook leiden tot onrust. Dit blijft een dilemma en vraagt om een zorgvuldige afweging.

Slotwoord

Deze evaluatie laat zien dat participeren niet altijd comfortabel is. Het vraagt om openheid, reflectie en soms ook het onder ogen zien van conclusies die schuren. Tegelijkertijd mogen we vaststellen dat dit traject veel heeft opgeleverd: betrokkenheid vanuit de omwonenden, ondernemers en organisaties, inzichten en een goede basis om mee verder te gaan.

De uitkomsten van deze evaluatie zijn geen oordeel over inzet of intenties, maar een uitnodiging om te blijven leren en verbeteren. Dat we dit gesprek met alle geïnterviewden hebben kunnen voeren, zegt veel over de professionaliteit en betrokkenheid van iedereen die hieraan heeft bijgedragen.

Met waardering en dank voor ieders inzet ronden we deze evaluatie af.

Februari 2026, Gemeente Assen

info@assen.nl

140592

www.assen.nl